

Sygn.akt IV U 1125/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2023r.

Sąd Okręgowy w Rybniku IV Wydział

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Joanna Smycz

Protokolant:

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2023r. w Rybniku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania K. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o emeryturę

na skutek odwołania K. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 21 marca 2023 r. Znak (...)72.1.2023- (...) - (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu K. P. od dnia 1 lutego 2023r. prawo do emerytury górniczej i zobowiązuje organ rentowy do ustalenia jej wysokości z zastosowaniem 24% kwoty bazowej w części socjalnej świadczenia

Sędzia

Sygn. akt IVU 1125/23

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 marca 2023r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonemu K. P. (P.) prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu ZUS wskazał, iż decyzją z dnia 3.06.2016r. ubezpieczonemu ustalono już prawo do emerytury górniczej na podstawie art.50e ustawy emerytalnej, brak zatem podstaw do przyznania drugiej emerytury górniczej.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł o przyznanie prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy emerytalnej. Wskazał, iż spełnia warunki do przyznania mu prawa do wnioskowanego świadczenia, gdyż po nabyciu emerytury pracował co najmniej 30 miesięcy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko dodał, że zdaniem organu rentowego prawo do emerytury górniczej można nabyć tylko raz i nie ma możliwości ponownego ustalenia prawa do tego samego rodzaju emerytury na podstawie art. 50a ustawy emerytalnej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony K. P. urodził się (...)

Decyzją organu rentowego z dnia 3.06.2016r. ubezpieczonemu przyznano, od 1.05.2016r., prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek na podstawie art.50e ustawy emerytalnej. Organ rentowy do ustalenia wysokości emerytury uwzględnił 26 lat i 6 miesięcy okresów składkowych i 4 miesiące okresów nieskładkowych. Przy ustaleniu stażu pracy górniczej do 15 miesięcy pracy górniczej zastosowano przelicznik 1,8, natomiast do 285 miesięcy pracy górniczej zastosowano przelicznik 1,5. Łącznie z zastosowaniem przeliczników uwzględniono 454,5 miesięcy.

Kolejnymi decyzjami ZUS dokonywał waloryzacji świadczenia oraz przeliczenia jego wysokości z uwagi na doliczanie stażu pracy.

W dniu 21.02.2023r. ubezpieczony złożył w organie rentowym nowy wniosek o prawo do emerytury.

Decyzją z dnia 21.03.2023r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do wnioskowanego świadczenia z przyczyn wskazanych na wstępie.

Po uzyskaniu prawa do emerytury górniczej ubezpieczony przepracował okres przekraczający 30 miesięcy. Spełnił warunki stażowe na prawo do emerytury górniczej z art.50a.

Powyższy stan faktyczny jest w zasadzie bezsporny i wynika wprost z akt organu rentowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżoną decyzją ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury górniczej w oparciu o inną podstawę prawną niż dotychczas pobierane świadczenie.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest więc prawo ubezpieczonego do kolejnej emerytury tj. emerytury górniczej przyznanej na innej podstawie prawnej niż uprzednio przyznane mu świadczenie z zastosowaniem nowej kwoty bazowej do części socjalnej świadczenia (24% kwoty bazowej).

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie jest bezsporny. Przedmiotem sporu jest natomiast interpretacja przepisów ustawy emerytalnej.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U z 2022r. poz. 504 ze zm.).

Ubezpieczony nabył prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek na podstawie art. 50e.

Jak stanowi art. 50e ust. 1 ustawy emerytalnej, prawo do górniczej emerytury, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, przysługuje pracownikom, którzy pracę górniczą wykonywali pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem ust. 2.

Obecnie natomiast ubezpieczony zgłosił wniosek o prawo do „nowej” emerytury górniczej przysługującej po ukończeniu wieku 50 lat.

Zgodnie z art. 50a ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury górniczej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

ukończył 55 lat życia;

ma okres pracy górniczej, wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust.1,

nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie natomiast z ust. 2 wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że prawo do emerytury górniczej można uzyskać tylko jeden raz, a zatem osoby, które po raz pierwszy wystąpią do ZUS z wnioskiem o emeryturę górniczą, mogą uzyskać uprawnienie do tej emerytury albo na podstawie art. 50e albo na podstawie art. 50a omawianej ustawy jeśli spełnią warunki wskazane w tych przepisach. Natomiast nie ma możliwości ponownego ustalenia prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a albo 50e ustawy, w sytuacji gdy wnioskodawca pobiera już emeryturę górniczą przyznaną w oparciu o jeden z tych przepisów.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie podziela stanowiska organu rentowego.

W uzasadnieniu do wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 5 marca 2013r. sygn. akt III AUa 1117/12, Sąd ten wskazał, że przewidziana w art. 50a ustawy emerytalnej górnicza emerytura, której nabycie ustawodawca wiąże z osiągnięciem stosownego wieku, uzależnionego od określonego okresu pracy górniczej przewidzianej w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej – pomimo, iż warunki do jej uzyskania określono w dwóch odrębnych ustępach tego przepisu, faktycznie stanowi rodzajowo tożsame świadczenie.

Sąd orzekający zwraca jednak uwagę, że analizowane przez Sąd Apelacyjny przesłanki nabycia emerytury górniczej odnosiły się do dwóch ustępów tego samego przepisu tj. art. 50a ust. 1 i 2 ustawy emerytalno – rentowej. Tym samym Sąd Apelacyjny w Katowicach wskazał, iż emerytura górnicza przewidziana na podstawie art. 50a ust. 1 jest świadczeniem tożsamym rodzajowo z emeryturą górniczą przewidzianą w art. 50a ust. 2, oba te przepisy regulują bowiem nabycie prawa do emerytury górniczej po ukończeniu wymaganego wieku tj. 55 i 50 lat życia.

W tym samym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny w Katowicach zaznaczył nadto, że ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – wśród rodzajów emerytur górniczych rozróżnia emeryturę górniczą bez względu na wiek i zajmowane stanowisko w przypadku wykonywania pracy górniczej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przez co najmniej 25 lat przyznawaną na podstawie jej art. 50e ust. 1 oraz przewidzianą w art. 50a emeryturę górniczą w obniżonym wieku 55 lub 50 lat przy 10 lub 15-letnim okresie pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 w ogólnym okresie ubezpieczenia górnika (20/25 lat).

W ocenie Sądu orzekającego są to zatem dwa różne świadczenia.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela również stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2014r. sygn. I UK 169/14 (LEX nr 1642866), iż obecny art. 50e ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, będący odpowiednikiem dawnego art. 48 tej ustawy, statuuje własny, odrębny od art. 50a układ warunkujący nabycie uprawnień do emerytury górniczej, rezygnując z przesłanki wieku emerytalnego na rzecz dłuższego, bo 25-letniego stażu kwalifikowanej pracy górniczej. Takie stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 kwietnia 2014r., I UK 366/13 (LEX nr 1455428).

Przepisy te różnią się zatem w zakresie koniecznych przesłanek zarówno okresami wymaganej pracy górniczej: art. 50a ust. 1 i 2 ustawy wymaga legitymowania się odpowiednio okresem 20 i 25 pracy górniczej i równorzędnej, w tym okresem odpowiednio 10 i 15 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1, art. 50e ust. 1 wymaga wykazania 25 lat pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (z uwzględnieniem ust. 2.), jak też różnią się co do przesłanki osiągnięcia wymaganego wieku w art. 50a ust. 1 i 2 i jej braku w art. 50e ust. 1.

Nie można podzielić stanowiska organu rentowego, iż po stronie ubezpieczonego nie wystąpiły jakiegokolwiek przesłanki, uzasadniające uzyskanie prawa do kolejnego świadczenia.

Okoliczności faktyczne sprawy nie były sporne. Odwołujący udowodnił 30 miesięczny okres podlegania ubezpieczeniom społecznym po przyznaniu prawa do emerytury górniczej w 2016r. Ubezpieczony posiada wymagany w art. 50a ust. 2 okres pracy górniczej, osiągnął również wiek 50 lat, co w ocenie Sądu należy uznać za spełnienie przesłanek z art. 50a ust. 2 ustawy, a zatem spełnienie przesłanek z przepisu, który w sposób odrębny statuuje nabycie prawa do emerytury górniczej od art. 50e ust.1, na podstawie którego ubezpieczony nabył uprzednio emeryturę górniczą.

Jak wyżej wskazano, w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie było sporne, że ubezpieczony spełnia przesłanki wskazane w art. 50a ust. 2 ustawy tak w zakresie wymaganego okresu pracy górniczej, jak i wieku.

Mając powyższe na uwadze należało uznać, że ubezpieczony spełnia przesłanki do przyznania mu prawa do emerytury górniczej w oparciu o inną podstawę prawną niż dotychczas przyznane świadczenie.

Stosownie do przepisu art. 53 ust. 3 omawianej ustawy emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Zgodnie z ust. 4 przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Natomiast ust. 5 tego przepisu stanowi, że przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio, jeżeli podstawę wymiaru emerytury stanowi podstawa wymiaru emerytury przyjętej do obliczenia świadczenia przedemerytalnego.

Tym samym ubezpieczony, by uzyskać prawo do wyliczenia wysokości świadczenia, zgodnie ze swoim wnioskiem, winien w pierwszej kolejności spełniać warunki do przyznania prawa do emerytury na innej podstawie prawnej, niż dotychczas przyznane świadczenia.

Przeliczenie określone w art. 53 ust. 4 w związku z ust. 3 ustawy dotyczy bowiem tylko sytuacji, gdy ubezpieczony pobierał wcześniej emeryturę, po czym osiąga warunki do emerytury na innej podstawie prawnej i występuje o przeliczenie emerytury w trybie art. 53 ust. 3 i 4. Powołany przepis nie znajduje zastosowania po podleganiu co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po nabyciu prawa do emerytury, bez równoczesnego spełnienia warunków ustawowych do kolejnej emerytury. Wynika to jednoznacznie z odwołania się przez art. 53 ust. 3, a co za tym idzie także ust. 4, do sytuacji, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy.

Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 14 marca 2013r. w sprawie III AUa 88/13 (LEX nr 1289790), gdzie wskazano, że „Możliwość uwzględnienia nowej kwoty bazowej do tzw. "części socjalnej" świadczenia istnieje tylko wówczas gdy po nabyciu prawa do świadczenia zainteresowany podlega przez okres co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu. Zwrot "po nabyciu prawa do świadczenia" nie oznacza każdego dowolnie wybranego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, ale tylko okresu przypadającego pomiędzy nabyciem prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym a nabyciem prawa do emerytury w związku z

osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Przepis art. 53 ust. 4 u.e.r.f.u.s. nie stanowi samoistnej podstawy do obliczenia wysokości emerytury, ale jest związany z ustaleniem prawa do świadczenia. Tylko zatem przy ustalaniu prawa do emerytury (kolejnej) jest możliwe zastosowanie tego przepisu.” Identyczny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 27 marca 2013r. w sprawie III AUa 1331/12 (LEX nr 1298940) i Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dn. 14 sierpnia 2014r III AUa 1502/14.

Mając powyższe na uwadze należało uznać, że ubezpieczony spełnia przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury górniczej na innej podstawie prawnej, a mianowicie art. 50a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozwalające na przyznanie mu prawa do tego świadczenia. Skoro zatem może mu zostać przyznane nowe świadczenie, to może być również na nowo ustalona jego wysokość, w sposób określony w art. 53 ust. 4 w zw. z ust. 3 tej ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

Mając powyższe na uwadze Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 kp.c. w związku z art. 148¹ § 1 kp.c. zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w sentencji.

Sędzia